

PAMĚŤOVÝ TEST UČENÍ

Recenze metody

AUTOR RECENZE: JOLANA STEHLÍKOVÁ¹

Katedra psychologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

datum vzniku recenze:	1. 3. 2018
1.1 název nástroje:	Paměťový test učení
zkrácený název:	PTU
1.2 původní název:	The Rey Auditory-Verbal Learning Test
1.4 autoři původního testu:	A. Rey
1.3 autoři lokální adaptace:	M. Preiss
1.7 lokální distributor:	Psychodiagnostika, a.s., Psychiatrické centrum Praha
1.9.1/1.9.2 datum vydání:	1998, 1999, 2013

Obecné informace o metodě

Paměťový test učení (PTU) představuje metodu určenou k měření paměti, zejména bezprostřední a krátkodobé verbální paměti. Ta se v testu projevuje množstvím zapamatovaných slov ze dvou sad (A a B). PTU obsahuje 2 sady slov po 15 slovech; první sada (A) je čtena pětkrát a po každém přečtení má respondent za úkol vyjmenovat co nejvíce zapamatovaných slov ve volném pořadí. Poté následuje druhá sada (B) a její vybavení a následně je proband požádán opětovně si vybavit co nejvíce slov ze sady A. Po 30 minutách následuje oddálené vybavení sady A, poté rekognice v podobě seznamu slov ze sad A a B a jejich fonetických a sémantických asociací, u nichž má proband vždy říci, zda se slovo nacházelo v sadě A.

Metoda měří hned několik dílčích aspektů paměti. Předně jde o bezprostřední a krátkodobou verbální paměť, vybavování slov ihned po jejich přečtení administrátorem, vybavování po distrakci, oddálené vybavení, rekognici slov a v neposlední řadě metoda zkoumá proces učení. Test také sleduje míru opakování slov (kolikrát si respondent

¹ Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra psychologie; Joštova 10, 602 00 Brno.

vybaví jednotlivá slova) a výskyt konfabulací (kolik vybavených slov nepatří mezi danou sadu A nebo B).

Test je dle manuálu možné využít v mnoha kontextech. Je vhodný pro rutinní psychodiagnostiku v poradenství, klinickou psychologii a pro posudkovou činnost. Diagnostikuje organické oslabení CNS, poruchy učení u dětí a demenci u dospělých (zvláště její počáteční formy). Jeho aplikace je doporučovaná i pro sledování následků úrazu hlavy a při diferenciální diagnostice poruch paměti (organické vs. funkční poruchy paměti).

Vznik české verze

Původní verze testu, Rey-Auditory-Verbal Learning Test (RAVLT) od Švýcara A. Reye, pochází z roku 1958. Samotné české vydání (Preiss, 1994) vychází částečně ze švýcarského originálu a jeho americké adaptace a je doplněno novými slovy. Preiss deklaruje „zachování smyslu slov a prezentování všeobecně známých, spíše krátkých a srozumitelných slov“ (s. 259, 1994), nicméně neuvádí, jakým způsobem onen překlad probíhal, kolik lidí se na něm podílelo apod.

Česká adaptace² se liší od anglického originálu – srovnání prezentuje např. Bezdicek a kol. (2014). Tyto změny autoři (mj. včetně M. Preisse, autora české adaptace PTU) argumentují lepší kulturní ekvivalencí. Např. zatímco v anglické verzi jsou šesté a deváté slovo listu A v jednotném čísle, v české verzi (listy A CZ a B CZ) je překlad v čísle množném. Obdobně pak patnácté slovo listu A, označující v českém prostředí neexistující povolání, je nahrazeno jiným, avšak v česku běžným povoláním. Dvanácté slovo listu A odkazuje jak ke konkrétnímu státu, tak k názvu jídla. V české adaptaci je proto použit jiný stát, který je však zároveň homonymem s označením jiného jídla.

Český respondent má rovněž za úkol zapamatovat si celkově větší množství slabik než anglicky mluvící, a to 9–10 slabik na sadu, a zároveň v anglické adaptaci jsou slova maximálně dvojslabičná, zatímco v české verzi jsou i tříslabičná a jedno čtyřslabičné, což může zapamatování ztížit. Na druhou stranu jsou to slova, která jsou v našem jazyce běžně používána, takže respondenti je dobře znají (Bezdicek et al., 2014).

Předpoklady použití

Dle manuálu má administraci a vyhodnocování provádět psycholog dopředu seznámený s manuálem. Autoři nekladou další explicitní požadavky na uživatele metody.

Předpoklady použití metody související s respondenty jsou kromě pochopitelných prvků, jako jasnost vědomí, klidné prostředí, ostrost sluchu (případně funkční naslouchátko u lidí s problémy se sluchem), omezeny pouze věkem, resp. existujícími normami.

Administrace a skórování

² Z důvodu ochrany podnětového materiálu uvádíme jen pořadí slov a příslušný list; vlastník testu si může konkrétní příklady dohledat sám.

Čas potřebný k administraci testu je v manuálu odhadnutý na 10 minut, nicméně test nemá žádný omezený čas, jelikož se čeká, dokud respondent neřekne, že už si nic nevybavuje. Seznámení se s testem je (pro administrátora) velmi jednoduché a časově nenáročné. Samotná administrace neklade žádné zvláštní nároky, pouze (poměrně samozřejmě) velmi pečlivé obeznámení se s jednotlivými slovy, aby je administrátor přečetl jasně a srozumitelně a byl schopen je zaznamenat a při interpretaci rozeznat dle jejich prvních slabik, jelikož první vybavená slova respondenta přichází většinou najednou ve větší skupině, kde z časových důvodů nelze zapisovat celá slova (pokud se nejedná o konfabulace), aby se zajistilo správné zaznamenání všech slov, která si respondent vybaví. PTU je možno administrovat buď individuálně, nebo skupinově s tím, že ve skupině probandi zapisují sami vybavená slova a administrátor následně vyplní jejich záznamové archy. Autoři neuvádějí, jaký je vliv různého způsobu administrace na výsledky v testu.

Požizovací náklady na test činí 2 439 Kč bez DPH a v ceně je zahrnuta příručka pro práci s testem a 200 záznamových archů pro děti a 200 pro dospělé.

Získané hodnoty lze interpretovat na celkem 8 škálách. Vybavení 1-5 je 5 součtů slov, které si proband vybaví ihned po přečtení sady slov. Počet opakování slov vyjadřuje součet všech slov, která si proband vybaví 2x a vícekrát v jednom pokusu vybavování. Počet konfabulací představuje počet vybavených slov, která nepatří do dané sady slov. Opakování i konfabulace se zapisují jak pro jednotlivé pokusy, tak v celkovém počtu za prvních pět pokusů. Celkový výkon je součtem všech správně vybavených položek z prvních pěti pokusů. Výkon v sadě B ukazuje počet vybavených slov z distrakční sady B a zároveň stálost výkonu probanda (v porovnání s prvním pokusem sady A). Vybavení sady A po distrakci sadou B značí počet správně vybavených položek ze sady A po sadě B. Oddálené vybavení sady A ukazuje počet vybavených slov ze sady A po 30 minutách. Rekognice značí počet správně označených slov patřících do sady A při expozici distraktorů v podobě sady B a fonetických nebo sémantických asociací sad A a B.

Interpretace výsledků probíhá na základě hrubých skóru získaných ve výše popsáných škálách, neprovádí se transformace na standardní skóry, nicméně ve většině orientačních norem jsou k dispozici průměry a směrodatné odchytky, takže transformace skóru možná je, pokud to povaha vyšetření vyžaduje.

Manuály

Manuál k PTU je dostupný ve třech formách. První manuál vydaný v roce 1998 společností Psychodiagnostika a.s. (Preiss, 1998) a druhý vydaný v roce 1999 tamtéž (Preiss, 1999) se od sebe liší pouze mírně. Největší rozdíl mezi nimi je absence orientačních norem pro dospělé v manuálu z roku 1998.

Test je také včetně manuálu a norem dostupný v knize Neuropsychologická baterie Psychiatrického centra Praha (Preiss, Bartoš, & Čermáková, 2013), spolu s dalšími testy jako ACE-R, Trail making test apod. V této knize je méně prostoru věnováno vývoji

českých norem a psychometrickým charakteristikám, nicméně jsou zde některé novější zahraniční (orientační) normy pro dospělé.

Normy

Normy, ze kterých vychází české vydání PTU, byly vytvořeny na standardizačním vzorku 182 dětí (102 chlapců a 80 dívek) z různých pražských ZŠ ve věku 9-14 let. V každém věkovém pásmu bylo vyšetřeno 30 dětí kromě jedenáctiletých (N=32). Normy jsou rozděleny zvláště pro dívky a chlapce po jednotlivých rocích. Autor nijak nevysvětluje důvody pro rozdělení norem po letech a pohlaví, nicméně ve shrnutí výsledků uvádí, že dívky mají vyšší skóre opakování a jsou lepší než chlapci v celkovém počtu vybavených slov, a paměťový výkon u dětí s věkem vzrůstá od 9 do přibližně 12 let. Dále autor doporučuje výsledky brát spíše informativně, jelikož všechny děti ze studie pochází z Prahy a oproti běžné populaci bylo ve vzorku jejich rodičů 3x častěji zastoupeno vysokoškolské vzdělání. Preiss a kolegové provedli v roce 2001 rozšíření této studie na vzorek 550 dětí (Preiss, Motejlková, Janů, & Kolárová, 2001).

Pro adolescenty a dospělé jsou normy v manuálu pouze orientační, jelikož jsou převzaty ze zahraničních studií. Zde je velká paleta různě věkově odstupňovaných norem až do 87 let, pro muže a ženy zvláště i dohromady, pro zdravou populaci i specifické populace pacientů. Za nejkvalitnější autor považuje meta-analýzu osmi studií z let 1980–2003, provedenou na 1910 zdravých osobách ve věku 20–79 let (Mitrushina, Boone, Razani, & D'Elia, 2005), publikovanou v manuálu z roku 2013. Autor nepopisuje žádný postup jak vybrat nejkvalitnější orientační normu; je zde tedy ponechán prostor úsudku administrátora testu.

Ačkoliv normy pro dospělé jsou pouze orientační, M. Preiss píše, že výsledky české populace v PTU jsou téměř shodné s americkými i švýcarskými normami, což ukazuje na studii žáků středních škol, a tedy orientační normy lze brát poměrně vážně.

Oproti manuálu byla v roce 2014 vydaná česká studie reportující normy pro zdravou populaci mezi 20 a 85 lety (Bezdicek et al., 2014). Autoři (mimo jiné i M. Preiss, autor PTU) studii prováděli na 306 respondentech (182 žen, 124 mužů) a zahrnuli do analýzy všech 8 aspektů PTU i vliv věku, pohlaví a délky studia.

Validita

Popisu validity, resp. jejích důkazů, není v manuálu věnováno mnoho pozornosti. Pokud jde o konstruktovou validitu, důkazy se omezují na korelaci výkonu v PTU s věkem a s IQ. Na vzorku psychiatrických pacientů (N=47) byla zjištěna korelace -0,37 mezi věkem a celkovým výkonem v testu (na 5% hladině významnosti). Čím vyšší byl věk participantů, tím horší byl výkon v testu. U dětí (N=182) s rostoucím věkem v pásmu 9–14 let naopak paměťový výkon vzrůstal ($r=0,34$), mezi 12.–14. rokem však již jen minimálně. Počet opakování s věkem klesal ($r=-0,16$), ale počet konfabulací nikoliv ($r=0,02$). Tyto výsledky odpovídají teoretickým informacím o paměti, jelikož výsledky v paměťových testech by se v dětství měly zlepšovat, v dospělosti být poměrně ustálené a ve stáří se opět zhoršovat.

Korelace s inteligencí jsou v dětském souboru nízké, pro celkové IQ 0,21, pro verbální i názorové 0,18. Tuto skutečnost lze chápat jako důkaz o divergentní validitě. Jinak řečeno, na základě hodnot korelací lze říci, že PTU měří něco jiného než inteligenci.

Popis konvergentní validity chybí úplně, stejně tak popis prediktivní validity a dalších aspektů validity.

Zároveň je nutno dodat, že zahraniční literatura tuto část zpracovává obsáhleji a poskytuje tak potřebné důkazy o validitě, které v manuálu českého vydání chybí. Např. Ryan, Rosenberg a Mittenberg (1984) podávají informace o faktorové validitě. Neurologickým pacientům (N=108) dali k vyplnění PTU, 3 WAIS verbální a 3 výkonové subtesty, WMS subtesty mentální kontroly, počítání (Digit Span), párového asociačního učení, logické paměti a vizuální reprodukce a všechny odpovědi podrobili faktorové analýze. Ta odhalila přítomnost čtyř faktorů vysvětlujících dohromady 75,4 % rozptylu. PTU, párové asociace a logická paměť zformovaly první faktor a významně se tím odlišily od testů měřících verbální a neverbální inteligenci a pozornost. Konvergentní a divergentní validitu zkoumali de Sousa Magalhães, Fernandes Malloy-Diniz a Cavaleiro Hamdan (2012) pomocí série korelací mezi PTU a různými dalšími testy na 34 zdravých participantech. Konvergentní validita ($r=0,37-0,44$) byla nalezena mezi testy PTU a Benton Visual Retention Test (BVRT), zatímco na divergentní validitu ukazuje nesignifikantní korelace mezi PTU a Trail Making Test (TMT). Další důkazy o konvergentní validitě přináší Jafari, Steffen Moritz, Zandi, Aliakbari Kamrani a Malyeri (2010) porovnáváním perské verze PTU s WMS ($r=0,35$) na vzorku 250 zdravých seniorů (ve věku 60 až 80 let) a 100 seniorů s Alzheimerovou demencí.

Reliabilita

Co se týče reliability, obsahuje manuál údaje o jejích důkazech pouze ze zahraničních zdrojů. Test-retest reliabilita (po jednom roce) byla 0,55 (Spren, & Strauss, 1991) a split-half reliabilita kolísala mezi 0,77 a 0,86 (Kramer, 1988, as cited in Lezak, 1995). U těchto studií nejsou žádné informace o jejich probandech.

Po bližším zkoumání těchto dvou zdrojů však vyšlo najevo, že studie zkoumající split-half reliabilitu je poměrně problematická. Zaprvé je citovaná špatně, jelikož Kramer (1988) zkoumal rozdíly mezi pohlavími ve verbálním učení, ne reliabilitu. Zadruhé důkaz o reliabilitě pochází ze třech studií sledujících split-half reliabilitu (a citovaných v manuálu) Kalifornského verbálního testu učení (CVLT; Delis, Kramer, Kaplan, & Ober, 1987), který byl vyvinutý na základě PTU, ale v některých kategoriích se od sebe liší. CVLT se skládá z 16 slov, která jsou rozdělená do 4 sémantických kategorií a prezentovaná jako nákupní seznam, protože autoři zamýšleli měřit spíše strategie a chyby v procesu zapamatování, ne jen celkové skóre, jak je PTU někdy vnímáno. Postup administrace je velmi podobný u obou testů, u CVLT je navíc instrukce pokusit se vybavit si slova podle jednotlivých sémantických skupin, což může probandům pomoci vybavit si více slov. Z porovnání CVLT a PTU na vzorku 36 zdravých probandů vyplývá, že tyto dva testy nejsou srovnatelné; liší se v celkovém skóre (vyšší u CVLT), křivce učení a nebyl mezi nimi nalezen efekt

interakce, což ukazuje, že tyto testy měří různé aspekty paměti (Edwards, 1988). Crossen a Wiens (1994) zkoumali na 60 zdravých probandech efekt učení mezi PTU a CVLT. Jedné polovině byl ráno administrován PTU a odpoledne CVLT a druhé polovině ve stejný čas testy v obráceném pořadí. Výsledky ukázaly, že celkové skóre je lehce vyšší u CVLT, nicméně efekt učení se nijak neprojevil. Obě poloviny probandů měly podobně vyšší druhé skóre bez ohledu na to, kterým testem začaly.

Je očividné, že CVLT ukazuje něco trochu jiného než PTU a nelze zobecňovat zjištění, např. hodnotu split-half reliability, jednoho testu na druhý.

Z dalších zahraničních prací bych zmínila reliabilitu paralelních forem testu měřenou na 85 klinických pacientech (prům. věk=45,86 let), která se pohybuje mezi 0,60 a 0,77 (Ryan, Geisser, Randall, & Georgemiller, 1986). Rozdíl mezi formami byl menší než 1 slovo v každém pokusu vybavení PTU. Srovnatelné výsledky ukázala i studie z roku 2004 (Lemay, Bédard, Rouleau, & Tremblay).

Měření test-retest reliability po 3 měsících na vzorku 225 dětí (6-12 let) ukázalo hodnoty 0,70 či 0,59 po započtení vlivu věku dítěte (Van den Burg, & Kingma, 1999) a vnitřní konzistence (Cronbachovo α) jednotlivých vybavení se na stejném vzorku dětí pohybovala od 0,86 po 0,91. V brazilské adaptaci PTU dosáhlo Cronbachovo alfa v jednotlivých pokusech vybavení hodnoty 0,85 na vzorku 223 seniorů (60 – 89 let) z běžné populace bez závažných onemocnění (Malloy-Diniz, Lasmar, Gazinelli, Fuentes, & Salgado, 2007).

Shrnutí

Paměťový test učení představuje jednu z nejpoužívanějších metod určenou k měření různých aspektů paměti využitelnou v řadě oblastí aplikované psychologie. Tato skutečnost spolu s jednoduchostí a rychlostí administrace PTU patří mezi klady metody.

České vydání nicméně trpí některými nedostatky. Předně jsou české normy v manuálu dostupné pouze pro děti ve věku 9–14 let a pro zbylou populaci jsou normy orientační, převzaté ze zahraničí. Tyto normy se liší v mnoha parametrech (věk, pohlaví, množství zahrnutých aspektů testu apod.) a je tedy poměrně obtížné posoudit jejich kvalitu a vybrat normu pro interpretaci výsledků konkrétního probanda. Autor pro tento výběr nezmiňuje žádný postup. Fakt, že již 4 roky existují normy pro českou populaci ve věku 20–85 let zatím v manuálu není reflektován, jelikož od vydání v roce 1999 nedošlo k jeho oficiálnímu přepracování.

Další nevýhodou je neuspokojivý popis důkazů o validitě a reliabilitě, které sice lze najít v zahraniční literatuře, nicméně tyto zdroje nemusí být pro běžného uživatele testu dobře dostupné.

I přes některé nedostatky bych test určitě doporučila k použití. Důkazy o validitě a reliabilitě jsou velmi podstatné, ale s vynaložením určitého úsilí jsou dohledatelné a

mohou tedy doplnit chybějící údaje v oficiálním českém manuálu. Ačkoliv autor nezmiňuje postup výběru norem pro dospělé populaci, samotnou interpretaci výsledků popisuje kvalitně a nové české normy k dispozici jsou, takže testování české populace dle norem nic zásadního nebrání. Bylo by vhodné vypracovat nový manuál zahrnující již výsledky práce Bezdíčka a jeho kolegů, do té doby se díky množství kvalitních zahraničních studií dá s testem pracovat za použití externích norem. Uživatel si dokonce ani nemusí kupovat poměrně drahý manuál, neboť je na trhu volně prodejná kniha (Preiss, Bartoš, & Čermáková, 2013) s celým manuálem a záznamovým archem PTU (dostupná již od 85 Kč) a s dalšími testy jako bonus k tomu. Pro použití v praxi je však každopádně nezbytné, aby si český psycholog samostatně vyhledal adekvátní normy vždy pro dané použití.

Zdroje

- Bezdicek, O., Stepankova, H., Moták, L., Axelrod, B. N., Woodard, J. L., Preiss, M., ... & Poreh, A. (2014). Czech version of Rey Auditory Verbal Learning test: normative data. *Aging, Neuropsychology, and Cognition*, 21(6), 693-721. doi:10.1080/13825585.2013.865699
- Crossen, J. R., & Wiens, A. N. (1994). Comparison of the Auditory-Verbal Learning Test (AVLT) and California Verbal Learning Test (CVLT) in a sample of normal subjects. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 16, 190–194. doi:10.1080/01688639408402630
- de Sousa Magalhães, S., Fernandes Malloy-Diniz, L., & Cavalheiro Hamdan, A. (2012). Validity Convergent and Reliability Test-retest of the Rey Auditory Verbal Learning Test. *Clinical Neuropsychiatry*, 9(3), 129-137. Retrieved from:
<http://www.clinicalneuropsychiatry.org/pdf/03%20magalhaes.pdf>
- Delis, D. C., Kramer, J. H., Kaplan, E., & Thompkins, B. A. O. (1987). *CVLT: California verbal learning test-adult version: manual*. San Antonio: Psychological Corporation.
- Edwards, H. F. (1988). A comparison of the Rey Auditory-Verbal Learning Test with the California Verbal Learning Test. *Amedd Clinical Psychology Short Course*, 90, 90-99. Retrieved from: <http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a227854.pdf#page=100>
- Jafari, Z., Steffen Moritz, P., Zandi, T., Aliakbari Kamrani, A., & Malyeri, S. (2010). Psychometric properties of Persian version of the Rey Auditory-Verbal Learning Test (RAVLT) among the elderly. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 16(1), 56-64.
- Lemay, S., Bédard, M. A., Rouleau, I., & Tremblay, P. L. (2004). Practice effect and test-retest reliability of attentional and executive tests in middle-aged to elderly subjects. *The Clinical Neuropsychologist*, 18, 284–302. doi:10.1080/13854040490501718
- Lezak, M. (1995). *Neuropsychological Assessment*. New York: Oxford University Press.
- Malloy-Diniz, L. F., Lasmar, V. A. P., Gazinelli, L. D. S. R., Fuentes, D., & Salgado, J. V. (2007). The Rey auditory-verbal learning test: applicability for the Brazilian elderly population. *Revista Brasileira de Psiquiatria*, 29, 324-329. doi:10.1590/S1516-44462006005000053
- Mitrushina, M., Boone, K.B., Razani, J., & D'Elia, L.F. (2005). *Handbook of Normative Data for Neuropsychological Assessment*. New York: Oxford University Press.
- Preiss, M. (1994). Paměťový test učení pro klinickou praxi. *Československá psychologie*, 38, 257-265.
- Preiss, M. (1998). *Paměťový test učení: metodický manuál IPPP ČR*. Brno: Psychodiagnostika.
- Preiss, M. (1999). *Paměťový test učení: manuál pro dospělé a děti*. Brno: Psychodiagnostika.

- Preiss, M., Bartoš, A., & Čermáková, R. (2013). *Neuropsychologická baterie Psychiatrického centra Praha*, 3. vydání. Praha: Psychiatrické centrum.
- Preiss, M., Motejlková, J., Janů, I., & Kolárová, E. (2001). Paměťový test učení: současné normy pro děti ve věku 9-14 let. Retrieved from: <http://docplayer.cz/13455808-Pametovy-test-uceni-soucasne-normy-pro-deti-ve-veku-9-14-let.html>
- Ryan, J. J., Geisser, M. E., Randall, D. M., & Georgemiller, R. J. (1986). Alternate form reliability and equivalency of the Rey Auditory Verbal Learning Test. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 8(5), 611-616. doi:10.1080/01688638608405179
- Ryan, J., Rosenberg, J.S., & Mittenberg, W. (1984). Factor analysis of the Rey Auditory-Verbal Learning Test. *International Journal of Clinical Neuropsychology*, 6(4), 239-241.
- Spreen, O., & Strauss, E. (1991). *A compedium of neuropsychological tests*. New York: Oxford University Press.
- van den Burg, W., & Kingma, A. (1999). Performance of 225 Dutch school children on Rey's Auditory Verbal Learning Test (AVLT): parallel test-retest reliabilities with an interval of 3 months and normative data. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 14(6), 545-559. doi:10.1016/S0887-6177(98)00042-0

MODEL RECENZE PODLE EFPA PRO POPIS A HODNOCENÍ PSYCHOLOGICKÝCH TESTŮ **FORMULÁŘ RECENZE TESTU A POZNÁMKY PRO RECENZENTY¹**

Toto je lokální úprava dokumentu pro účely publikace v časopise Testforum.
Originální český překlad je k dispozici na stránkách EFPA
(www.efpa.eu/download/505cd9db4144ecb16174087909c9cd6d).

Původní verzi sestavil a uspořádal Dave Bartram
Doplnili a revidovali Patricia Lindley, Dave Bartram a Natalie Kennedy v dubnu 2004²
Současná verze 3.42: květen 2005
Český překlad: Tomáš Urbánek

Od uživatelů tohoto dokumentu a jeho obsahu žádá EFPA, aby uznali tento zdroj prostřednictvím následujícího textu:

“Kritéria pro recenzi testu podle EFPA do značné míry vychází z formy a obsahu kritérií pro recenzi testů Britské psychologické společnosti (BPS) a kritérií vytvořených Komisí pro testové záležitosti (COTAN) Holandské asociace psychologů (NIP). Dave Bartram a Patricia Lindley původně vyvinuli kritéria BPS a recenzní procedury pro UK Employment Service a později rozšířili jejich používání pro celou BPS. Arne Evers připravil k vydání nizozemský system posuzování kvality testů.

EFPA je vděčná BPS a NIP za svolení použít jejich kritéria jako základ pro vytvoření evropského modelu. EFPA je také vděčná Davu Bartramovi, Arnu Eversovi a Patricii Lindley za jejich příspěví k vývoji tohoto modelu. Veškerá intelektuální vlastnická práva původních kritérií podle BPS a NIP jsou nadále uznávána a náleží těmto orgánům.”

¹ Tento dokument byl vytvořen z několika zdrojů, včetně Hodnotícího formuláře pro recenzi testu používaného v BPS (NPAL a Řídící komise pro testové standardy při BPS – Steering Committee on Test Standards), Španělského dotazníku pro hodnocení psychometrických testů (Španělská psychologická asociace) a Systému pro posuzování kvality testu (Komise pro testování Holandské asociace psychologů). Některé části byly adaptovány se svolením z dokumentu: BPS Books Reviews of Level B Assessment Instruments for use in Occupational Assessment, Notes for Reviewers: Version 3.1. December 1998: Copyright © NPAL, 1989, 1993, 1998.

² Současná verze je spojením dvou oddělených dokumentů (Formuláře recenze a Poznámek pro recenzenty). Obsah byl navíc uspořádán a doplněn na základě jeho používání recenzenty online testů v BPS.

.....
Část 1:

Popis nástroje: Obecné informace a klasifikace
.....

EFPA 3.2 reference

	Recenzent 1:	Bc. Jolana Stehlíková
	Recenzent 2:	
	Konzultující editor:	Mgr. Hynek Cígler, Ph.D.
	Vedoucí editor:	Mgr. Hynek Cígler, Ph.D.
	Vedoucí editor aktualizace: (pouze v případě aktualizací)	
	Editor aktualizace: (pouze v případě aktualizací)	
	Datum vzniku této recenze:	1. 3. 2018
1.1	Název nástroje (lokální verze):	Paměťový test učení
	Zkrácená verze názvu testu:	PTU
1.2	Původní název testu (pokud je lokální verze adaptací):	The Rey Auditory-Verbal Learning Test
1.4	Autoři původního testu:	André Rey
1.3	Autoři lokální adaptace:	Marek Preiss
1.7	Lokální distributor/vydavatel testu:	Psychodiagnostika, a.s., Psychiatrické centrum Praha
1.8	Vydavatel původní verze testu (pokud je jiný než současný distributor/vydavatel):	Není známo
1.9.1	Datum vydání současné revize/vydání:	1998, 1999, 2013
1.9.2	Datum vydání adaptace pro lokální užívání:	1998
1.9.3	Datum vydání původního testu:	1985

Obecný popis nástroje

Paměťový test učení (PTU) představuje metodu určenou k měření paměti, zejména bezprostřední a krátkodobé verbální paměti. Ta se v testu projevuje množstvím zapamatovaných slov ze dvou sad (A a B). PTU obsahuje 2 sady slov po 15 slovech; první sada (A) je čtena 5x a po každém přečtení má respondent za úkol vyjmenovat co nejvíce zapamatovaných slov ve volném pořadí. Poté následuje druhá sada (B) a její vybavení a následně je proband požádán opětovně si vybavit co nejvíce slov ze sady A. Po 30 minutách následuje oddálené vybavení sady A, poté rekognice v podobě seznamu slov ze sad A a B a jejich fonetických a sémantických asociací, u nichž má proband vždy říci, zda se slovo nacházelo v sadě A.

Metoda měří hned několik dílčích aspektů paměti. Předně jde o bezprostřední a krátkodobou verbální paměť, vybavování slov ihned po jejich přečtení administrátorem, vybavování po distrakci, oddálené vybavení, rekognici slov a v neposlední řadě o proces učení. Test také sleduje míru opakování slov (kolikrát si respondent vybaví jednotlivá slova) a výskyt konfabulací (kolik vybavených slov nepatří mezi danou sadu A nebo B)

Test je dle manuálu možné využít v mnoha kontextech. Je vhodný pro rutinní psychodiagnostiku v poradenství, klinické psychologii a pro posudkovou činnost. Diagnostikuje organické oslabení CNS, poruchy učení u dětí a demenci u dospělých (zvláště její počáteční formy). Jeho aplikace je doporučovaná i pro sledování následků úrazu hlavy a při diferenciální diagnostice poruch paměti (organické vs. funkční poruchy paměti).

Původní verze testu, Rey-Auditory-Verbal Learning Test (RAVLT) od Švýcara A. Reye pochází z roku 1958. Samotné české vydání (Preiss, 1994) vychází částečně ze švýcarského originálu a jeho americké adaptace a částečně je doplněno novými slovy.

Čas potřebný k administraci testu je v manuálu odhadnutý na 10 minut, nicméně test nemá žádný omezený čas, jelikož se čeká, dokud respondent neřekne, že už si nic nevybavuje. PTU je možno administrovat buď individuálně, nebo skupinově s tím, že ve skupině probandi zapisují sami vybavená slova a administrátor následně vyplní jejich záznamové archy.

Pořizovací náklady na test činí 2 439 Kč bez DPH a v ceně je zahrnuta příručka pro práci s testem a 200 záznamových archů pro děti a 200 pro dospělé.

Získané hodnoty lze interpretovat na celkem 8 škálách. Vybavení 1-5 je 5 součtů slov, které si proband vybaví ihned po přečtení sady slov. Počet opakování slov vyjadřuje součet všech slov, která si proband vybaví 2x a vícekrát v jednom pokusu vybavování. Počet konfabulací představuje počet vybavených slov, která nepatří do dané sady slov. Opakování i konfabulace se zapisují jak pro jednotlivé pokusy, tak v celkovém počtu za prvních pět pokusů. Celkový výkon je součtem všech správně vybavených položek z prvních pěti pokusů. Výkon v sadě B ukazuje počet vybavených slov z distrakční sady B a zároveň stálost výkonu probanda (v porovnání s prvním pokusem sady A).

Vybavení sady A po distrakci sadou B značí počet správně vybavených položek ze sady A po sadě B. Oddálené vybavení sady A ukazuje počet vybavených slov ze sady A po 30 minutách. Rekognice značí počet správně označených slov patřících do sady A při expozici distraktorů v podobě sady B a fonetických nebo sémantických asociací sad A a B.

Interpretace výsledků probíhá na základě hrubých skóreů získaných ve výše popsáných škálách, neprovádí se transformace na standardní skóre, nicméně ve většině orientačních norem jsou k dispozici průměry a směrodatné odchylky, takže transformace skóreů možná je, pokud to povaha vyšetření vyžaduje.

.....

Část 2: Klasifikace

.....

1.10.1	Obsahová doména	☐ Školní schopnosti ☐ Všeobecné schopnosti ☐ Verbální schopnosti ☐ Numerické schopnosti ☐ Prostorové schopnosti ☐ Neverbální schopnosti ☐ Rychlost vnímání ☒ Paměť ☐ Manuální zručnost ☐ Osobnost – Rys ☐ Osobnost – Typ ☐ Osobnost – Stav ☐ Kognitivní styly ☐ Motivace ☐ Hodnoty ☐ Zájmy ☐ Přesvědčení ☐ Poruchy a patologie ☐ Skupinové procesy ☐ Rodina ☐ Organizace, její fungování, agregovaná měření, klima atd. ☐ Školní nebo výchovné funkce ☒ Jiné: proces učení
1.10.2	Zamýšlená(é) nebo hlavní oblast(i) použití.	☒ Klinická psychologie ☒ Neuropsychologie ☐ Forenzní psychologie ☒ Psychologie výchovy a vzdělávání ☐ Psychologie práce a personalistika ☐ Poradenství, doporučení, vedení a volba povolání ☐ Psychologie zdraví, životní styl a životní spokojenost ☐ Sporty a volný čas ☐ Jiné:
1.10.3	Zamýšlený způsob použití (podmínky, za jakých byl nástroj standardizován a validizován)	☐ Nesupervidovaná administrace bez kontroly nad identitou respondenta a bez úplné kontroly nad podmínkami administrace (např. volně přístupný test na internetu, test dostupný ke koupi v knihkupectví). ☐ Kontrolovaný nesupervidovanou administrací. Kontrola nad podmínkami (čas atd.) a určitá kontrola nad identitou uživatele testu (např. testy administrované přes internet, ale pouze známým osobám – přístup omezený

		<p>heslem).</p> <p>☒ Supervidovaná a kontrolovaná administrace. Administrace testu pod kontrolou kvalifikovaného administrátora nebo dohlázeitele.</p> <p>☐ Řízená administrace. Administrace testu prováděná pouze přes určená testovací centra (např. programy hodnocení licencí a certifikace).</p>
1.10.4	Popis populací, pro které je test určen:	<p>Metoda je určena pro muže a ženy od 9 do 89 let. Mezi 9 a 14 roky života je v rámci českých norem populace, pro kterou je test určen, dále členěna po jednotlivých letech a podle pohlaví. Dále jsou orientační normy členěny po různých věkových skupinách a pro rozdělená i smíšená pohlaví.</p>
1.10.5	Počet škál a krátký popis proměnné nebo proměnných měřených nástrojem	<p>Získané hodnoty lze interpretovat na celkem 8 škálách.</p> <p>Vybavení 1-5 je 5 součtů slov, které si proband vybaví ihned po přečtení sady slov.</p> <p>Počet opakování slov vyjadřuje součet všech slov, která si proband vybaví 2x a vícekrát v jednom pokusu vybavování.</p> <p>Počet konfabulací představuje počet vybavených slov, která nepatří do dané sady slov. Opakování i konfabulace se zapisují jak pro jednotlivé pokusy, tak v celkovém počtu za prvních pět pokusů.</p> <p>Celkový výkon je součtem všech správně vybavených položek z prvních pěti pokusů.</p> <p>Výkon v sadě B ukazuje počet vybavených slov z distrakční sady B a zároveň stálost výkonu probanda (v porovnání s prvním pokusem sady A).</p> <p>Vybavení sady A po distrakci sadou B značí počet správně vybavených položek ze sady A po sadě B.</p> <p>Oddálené vybavení sady A ukazuje počet vybavených slov ze sady A po 30 minutách.</p> <p>Rekognice značí počet správně označených slov patřících do sady A při expozici distraktorů v podobě sady B a fonetických nebo sémantických asociací sad A a B.</p>
1.11	Formát položek	<p>☐ Otevřený</p> <p>☐ Mnohonásobná volba, alternativy na stejné škále</p> <p>☐ Bipolární adjektiva</p> <p>☐ Likertovy ratingy (škály)</p> <p>☐ Nucená volba, alternativy na smíšených</p>

		škálách (ipsativní) – vysvětlení viz Poznámky ☐ Mnohonásobná volba, alternativy na smíšených škálách (ipsativní) – vysvětlení viz Poznámky ☐ Sady párů adjektiv (sémantický diferenciál), smíšené škály (ipsativní) ☒ Jiné: Čtený seznam	
1.12	Počet položek testu:	30 slov ve dvou sadách, 50 slov pro rekognici	
1.13	Způsob(y) administrace:	☒ Interaktivní individuální administrace ☒ Supervidovaná skupinová administrace ☐ Počítačová lokálně nainstalovaná aplikace – pod supervizí/dohledem ☐ Počítačová aplikace na webu – pod supervizí/dohledem ☐ Počítačová lokálně nainstalovaná aplikace – bez supervise/testování sebe ☐ Počítačová aplikace na webu – bez supervise/testování sebe ☐ Jiné:	
1.14	Způsob odpovídání:	☐ Ustní rozhovor ☒ Papír a tužka ☐ Manuální operace ☐ Na počítači ☒ Jiné: vybavování nahlas, zapisuje administrátor	
1.15	Čas potřebný pro administraci nástroje: Čas na přípravu (čas, který zabere administrátorovi připravit a rozložit materiály pro diagnostické sezení). Čas na administraci na sezení: zahrnuje čas potřebný pro dokončení všech položek a odhad času potřebného pro podání instrukcí, projití zácvičných položek a nějaké doplňující komentáře na konci sezení. Skórování: čas nutný pro získání hrubých skóru. Analýza: čas strávený prováděním dalších prací s hrubými skóry, aby se z nich odvodily další míry a zformulovala rozumně úplná interpretace (za předpokladu, že znáte nástroj). Zpětná vazba: čas potřebný k přípravě a poskytnutí zpětné vazby vyšetřované osobě. Připouští se, že čas posledních dvou komponent se může značně lišit – v závislosti na kontextu, ve kterém se nástroj používá. Ale	Příprava: Administrace: Skórování: Analýza: Zpětná vazba:	Cca 1 minuta Cca 10 minut neuvedeno neuvedeno neuvedeno

	aspoň nějaké údaje a komentáře budou užitečné.		
1.16	Jsou k dispozici různé formy nástroje?	PTU je k dispozici v tištěné formě, počítačová forma neexistuje. Test má nicméně k dispozici paralelní sady slov pro možnost opakovaného testování.	

.....

Část 3:

Měření a skórování

.....

1.17	Procedura skórování testu:	☐ Počítačové skórování s přímým vstupem odpovědí testovanou osobou ☐ Počítačové skórování s ručním vstupem odpovědí z papírového záznamového archu ☐ Počítačové skórování odpovědí z papírového záznamového archu pomocí jejich načtení pomocí skeneru ☒ Jednoduchý ruční skórovací klíč – nutné pouze kancelářské dovednosti ☐ Komplexní ruční skórování – vyžadující trénink ve skórování nástroje ☐ Služby zpracování dat – např. skórování společností prodávající nástroj ☐ Jiné:
1.18	Skóry:	Způsob výpočtu hodnot pro jednotlivé škály je nastíněn v části 1.10.5. Interpretace výsledků probíhá na základě hrubých skórů získaných ve výše popsaných škálách.
1.19	Transformace skóru na standardní skóry:	☐ Normalizovaná – skóry se získají použitím normalizační tabulky ☐ Nenormalizovaná – skóry se získají lineární Transformací ☒ Jiné: Neprovádí se transformace na standardní skóry, nicméně ve většině orientačních norem jsou k dispozici průměry a směrodatné odchylky, takže transformace skórů možná je, pokud to povaha vyšetření vyžaduje.
1.20	Použité škály	Skóry založené na percentilech ☐ Centily ☐ 5-stupňová klasifikace: centilové rozdělení 10:20:40:20:10 ☐ Decily a další klasifikace založené na stejném počtu percentilů Standardní skóry ☐ z-skóry ☐ IQ deviační kvocienty IQ atd. (např. M=100, SD=15 pro Weschlerův test) ☐ Příjímací testy na VŠ (např. test SAT M=500, SD=100; GRE atp.) ☐ steny, staniny, C skóry ☐ T-skóry ☒ Jiné: Neprovádí se transformace na standardní skóry, nicméně ve většině orientačních norem jsou k dispozici průměry a směrodatné odchylky, takže

		transformace skóreů možná je, pokud to povaha vyšetření vyžaduje.

.....

Část 4:

Počítačově generované zprávy

.....

Toto je čistě *popisné*. Hodnocení zpráv bude součástí části recenze nazvané Hodnocení.

1.21	Jsou počítačově generované zprávy k dispozici s nástrojem?	☐ Ano ☒ Ne

.....

Část 5:

Nabídka, podmínky a náklady

.....

Tato část definuje, co vydavatel poskytne, komu, za jakých podmínek a za jaké ceny. Definuje podmínky kladené dodavatelem a týkající se toho, kdo smí a kdo nesmí získat materiál nástroje. Pokud jedna z možností neodpovídá podmínkám nabídky, doplňte popis relevantních podmínek.

1.23	Dokumentace poskytovaná distributorem jako součást testového balíku	☒ Uživatelský manuál ☒ Technický (psychometrický) manuál ☐ Doplnkové technické informace a aktualizace (např. lokální normy, lokální validizační studie atd.) ☐ Rozšiřující informace v podobě knih a článků k tématu ☐ Kombinace výše uvedených (uved'te)
1.24	Metody publikace	☒ Papír ☐ PC - Diskety ☐ PC - CD/ROM ☐ Download z internetu ☐ Živý internet (nástroj pracuje v internetovém prohlížeči) ☐ Jiné:
1.25.1	Počáteční náklady. Cena kompletní sady materiálů (všechny manuály a další materiál nutný k aspoň jedné zkušební administraci). Kolik uchazečů lze vyšetřovat pomocí materiálů získaných za počáteční náklady, kde tyto náklady zahrnují materialy pro opakované vyšetření.	Pořizovací náklady na test činí 2 439 Kč bez DPH a v ceně je zahrnuta příručka pro práci s testem a 200 záznamových archů pro děti a 200 pro dospělé. Test je také včetně manuálu a norem dostupný v knize Neuropsychologická baterie Psychiatrického centra Praha v ceně od 80 Kč (Preiss, Bartoš, & Čermáková, 2013).
1.25.2	Opakující se náklady:	Nejsou známy.
1.26.1	Ceny za zprávy generované softwarem nainstalovaným uživatelem:	Není k dispozici.
1.26.2	Ceny za vyhotovení zprávy zaslané prostřednictvím pošty/faxu:	Není k dispozici.

1.26.3	Ceny za vyhotovení zprávy zaslané prostřednictvím internetové služby:	Není k dispozici.
1.27	Ceny za další služby a zpracování dat: opravy nebo vývoj automatických zpráv:	Není k dispozici.
1.28	Kvalifikační požadavky na práci s testem vyžadované dodavatelem testu 1.28 se týká kvalifikací uživatele vyžadovaných dodavatelem. V této části, pokud vydavatel stanovil informace o kvalifikaci uživatele, mělo by to být uvedeno pomocí uvedených kategorií. Tam, kde kvalifikační požadavky nejsou jasné, mělo by to být vyjádřeno pomocí "Jiné", <i>ne</i> "Žádné". "Žádné" znamená, že existuje explicitní výrok týkající se toho, že není potřeba kvalifikace.	☒ Žádné ☐ Oprávnění (certifikát) pro specifický test ☐ Oprávnění (certifikát) pro obecné výkonové testy: i. e. míry maximálního výkonu ve schopnostech ☐ Potvrzení v testování obecných schopností a dovedností: míry maximálního výkonu ve vztahu k potenciálu k výkonu ☐ Potvrzení v obecné diagnostice a diagnostice osobnosti: míry typického chování, postojů a preferencí ☐ Jiné:
1.29	Profesionální kvalifikace vyžadovaná pro používání nástroje 1.29 se týká kvalifikací uživatele vyžadovanou dodavatelem. V této části, pokud vydavatel stanovil informace o kvalifikaci uživatele, mělo by to být uvedeno pomocí uvedených kategorií. Kde požadavky na kvalifikaci nejsou jasné, mělo by to být vyjádřeno pomocí "Jiné", <i>ne</i> "Žádné". "Žádné" znamená, že existuje explicitní výrok týkající se toho, že není potřeba kvalifikace.	☐ Žádné ☒ Praktický psycholog s kvalifikací v relevantní aplikační oblasti ☒ Praktický psycholog ☒ Výzkumný psycholog ☐ Nepsychologický akademický výzkumník ☐ Praktik v relevantních příbuzných profesích (terapie, medicína, poradenství, vzdělání, lidské zdroje atd.) ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v psychologii práce A BPS ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v oblasti vzdělávacím A BPS ☐ Držitel Certifikátu způsobilosti pro testování v psychologii práce B BPS ☐ Jiné:

Část 6:

Hodnocení testových materiálů

Vysvětlení hodnocení

V následujících částech jsou celková posouzení adekvátnosti informací týkajících se validity, reliability a norem zobrazeny automaticky tučně.

Jakýkoli nástroj s jedním nebo více posouzeními 0 nebo 2 týkajícími se atributů považovaných za kritické pro bezpečné používání nástroje, by neměl být považován za nástroj, který splňuje minimální standardy.

Vstup na posuzovacím formuláři	Posouzení podle standardů EFPA	Reprezentace recenze v UK	Vysvětlení
[n/a]	[n/a]	[n/a]	Tento atribut není u tohoto nástroje použitelný
0	[-]	[None]	Není možné posoudit jako ne nebo nedostatek poskytnutých informací
1	[-1]	[*]	Neadekvátní
2		[**]	NYNÍ NEPOUŽÍVÁNO
3	[0]	[***]	Adekvátní nebo přiměřený
4	[1]	[****]	Dobrý
5	[2]	[*****]	Vynikající
		[N.r.i.o.r] * (pouze pro aktualizace)	Položka nebyla v původní recenzi posuzována

V této části má být provedeno více hodnocení různých aspektů nebo atributů dokumentace dodávané s nástrojem (nebo balíkem). Termín „dokumentace“ byl vybrán, aby pokrýval všechny ty materiály dodávané s nástrojem nebo snadno dostupné kvalifikovanému uživateli: např. manual administrátora; technické příručky; brožury s normami; dodatky k manuálu; aktualizace od vydavatelů/dodavatelů atd.

Položky mají být posuzovány n/a nebo 0 až 5 (poloviční rating je přijatelný)

Rating

Kvalita vysvětlení principů, prezentace a kvalita poskytnuté informace: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na ratingích daných pro položky 2.1–2.8)		3,5
2.1	Celkový rating kvality vysvětlení principů: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.1.1 – 2.1.5)	1,5
2.1.1	i) Teoretické základy konstruktů:	3
2.1.2	ii) Procedura vývoje testu:	1
2.1.3	iii) Důkladnost analýz položek a model analýzy položek:	0
2.1.4	iv) Vysvětlení obsahové validity:	1
2.1.5	v) Souhrn relevantního výzkumu:	3
2.2	Adekvátnost dokumentace dostupné uživateli (uživatelské a technické manuály, dodatky týkající se norem atd.): (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.2.1 – 2.2.6) <i>Pro část 2.2 jsou stanoveny následující „měřítka“ pro rating „vynikající“ (5). Pozornost je zde zaměřena na kvalitu pokrytí poskytnutého v dokumentaci dostupné kvalifikovaným uživatelům. Všimněte si, že část 2.2 se týká úplnosti a jasnosti dokumentace dostupné uživateli (uživatelské a technické manuály, dodatky k normám atd.) v pojmech pokrytí a vysvětlení. V pojmech kvality nástroje, jak ji dosvědčuje dokumentace, jsou rozpracovány oblasti v této části pod čísly: 2.1, 2.3, 2.9, 2.10 a 2.11.</i>	1,5
2.2.1	Principy: [viz 2.1] Dobře argumentovaný a jasně prezentovaný popis toho, co má podle návrhu měřit a proč byl zkonstruován tak, jak je.	3
2.2.2	Vývoj: Úplné detaily týkající se zdrojů položek, pilotáže, analýz položek, srovnávacích studií a změn prováděných v průběhu vývojových pokusů.	0

2.2.3	Standardizace: Jasná a detailní informace poskytnuté o velikostech a zdrojích standardizačního souboru a standardizační proceduře.	3
2.2.4	Normy: Jasná a detailní informace poskytnuté o velikostech a zdrojích normalizačních skupin, podmínkách vyšetření atd.	5
2.2.5	Reliabilita: Dobré vysvětlení reliability a široký rozsah měř vnitřní konsistence a retestu spolu s vysvětlením jejich relevance a zobecnitelnosti nástroje vyšetření.	1
2.2.6	Validita: Dobré vysvětlení validity spolu s širokou škálou studií jasně a poctivě popsanych.	1
2.3	Kvalita procedurálních instrukcí poskytnutých uživateli: (Tento celkový rating se získá s použitím posouzení na základě hodnot ratingů daných pro položky 2.3.1 – 2.3.7)	3,5
2.3.1	Pro administraci testu: Poskytnutá jasná a detailní vysvětlení a procedurální průvodce krok za krokem spolu s dobrými radami týkajícími se otázek uchazečů a problémových situací.	4
2.3.2	Pro skórování testu, normy atd.: Poskytnuté jasná a detailní informace spolu s popsány kontrolami pro vyhnutí se možným chybám skórování.	5
2.3.3	Pro interpretaci a vytváření zpráv: Detailní doporučení týkající se interpretace různých skóre, chápání normativních měř a zacházení se vztahy mezi různými škálami, s množstvím ilustrativních příkladů a případových studií.	4
2.3.4	Pro poskytnutí zpětné vazby a debriefingu respondentům testu a dalším: Detailní doporučení, jak prezentovat zpětnou vazbu uchazečům.	0
2.3.5	Pro poskytování dobrých praktických témat týkajících se poctivosti a zkraslení: <i>Uvedení detailních informací o studiích sexuálního a etnického zkraslení s relevantními varováními týkajícími se používání a zobecňování validit.</i>	1
2.3.6	Omezení používání: Jasně popisy, kdo by měl a kdo by neměl být vyšetřován spolu s dobře vysvětlenými odůvodněními těchto omezení (např. typy nezpůsobilostí, požadované úrovně gramotnosti atd.).	5
2.3.7	Reference a podpůrné materiály: Detailní odkazy na relevantní podpůrnou akademickou literaturu a křížové odkazy na další příbuzné materiály týkající se diagnostických nástrojů.	4
Kvalita materiálů: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů pro položky 2.4 – 2.8)		4
2.4	Všeobecná kvalita materiálů testu (testové brožury, odpověďové archy, testové objekty, software atd.):	3
2.5	Kvalita lokální adaptace testu (pokud byl test přeložen a adaptován do místního jazyka):	4
2.6	Snadnost, s jakou může respondent testu porozumět úkolu:	5
2.7	Snadnost, s jakou mohou být respondentem testu tvořeny reakce nebo odpovědi:	5
2.8	Kvalita položek:	3
Recenzentovy komentáře týkající se dokumentace: (komentáře principů, designu, vývoje testu a jeho přijatelnosti)		
<p>Manuál k PTU je dostupný ve třech formách. První manuál vydaný v roce 1998 společností Psychodiagnostika a.s. (Preiss, 1998) a druhý vydaný v roce 1999 tamtéž (Preiss, 1999) se od sebe liší pouze mírně. Největší rozdíl mezi nimi je absence orientačních norem pro dospělé v manuálu z roku 1998. Test je také včetně manuálu a norem dostupný v knize Neuropsychologická baterie Psychiatrického centra Praha (Preiss, Bartoš, & Čermáková, 2013), spolu s dalšími testy jako ACE-R, Trail making test apod. V této knize je méně prostoru věnováno vývoji českých norem a psychometrickým charakteristikám, nicméně jsou zde některé novější zahraniční (orientační) normy pro dospělé.</p>		

.....

Část 7: Hodnocení norem, reliability a validity

.....

Položky mají být posuzovány n/a nebo 0 až 5 (jsou přijatelné poloviční ratingy)

Rating

Hodnocení technických informací – celková adekvátnost: (Tento celkový rating se získá použitím posouzení založeného na hodnotách ratingů daných pro položky 2.9 – 2.11)	4
---	----------

Informace o normách nebo referenční skupině

2.9	Celková adekvátnost:	5
2.9.1	Vhodnost pro lokální použití, ať už pro lokální nebo mezinárodní normy: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Není lokálně relevantní (např. nevhodné zahraniční výběry). 3 Lokální výběr z obecné populace nebo nelokální normy, které lze použít s varováním. 4 Výběry lokální země nebo relevantní mezinárodní výběry s dobrou relevancí pro zamýšlenou aplikaci. 5 Výběry lokální země nebo relevantní mezinárodní výběry vybrané z dobře definovaných výběrů z relevantních aplikačních oblastí.	5
2.9.2	Vhodnost pro zamýšlené aplikace: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Norma nebo normy nejsou adekvátní pro zamýšlené aplikace. 3 Adekvátní normy pro obecnou populaci a/nebo rozmezí normativních tabulek. 4 Dobré rozmezí normativních tabulek. 5 Vynikající rozmezí výběrově relevantních norem vztahujících se k věku a pohlaví, s informacemi o dalších rozdílech v rámci skupin (např. směs etnických skupin).	5
2.9.3	Velikosti výběrů: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Neadekvátní výběry (např. méně než 150). 3 Adekvátní výběry (např. 150-300). 4 Velké výběry (např. 300-1000). 5 Velmi velké výběry (např. 1000+).	4
2.9.4	Procedury použité při výběru souboru: ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Reprezentativní populaci [sumarizujte kritéria] ☒ Nahodilá ☐ Náhodná	
2.9.5	Kvalita informací poskytnutých o minoritní/chráněné skupině, rozdílech, vlivech věku, rodu atd.: [n/a] Nepoužitelné 0 Žádná informace nepodána. 1 Neadekvátní informace. 3 Adekvátní obecné informace s minimální analýzou. 4 Dobré popisy a analýzy skupin a rozdílů 5 Vynikající série analýz a diskuse o relevantních tématech vztahujících se k použití a interpretaci.	5

2.9.6 Komentáře recenzentů k normám: Stručná zpráva o normách a jejich historii, včetně informací o doporučeních učiněných vydavatelem/autorem pro aktualizaci norem obvyklým způsobem.

Normy, ze kterých vychází české vydání PTU byly vytvořeny na standardizačním vzorku 182 dětí (102 chlapců a 80 dívek) z různých pražských ZŠ ve věku 9–14 let. V každém věkovém pásmu bylo vyšetřeno

30 dětí kromě jedenáctiletých (N=32). Normy jsou rozděleny zvláště pro dívky a chlapce po jednotlivých rocích. Autor nijak nevysvětluje důvody pro rozdělení norem po letech a pohlaví, nicméně ve shrnutí výsledků uvádí, že dívky mají vyšší skóre opakování a jsou lepší než chlapci v celkovém počtu vybavených slov a paměťový výkon u dětí s věkem vzrůstá od 9 do přibližně 12 let. Dále autor doporučuje výsledky brát spíše informativně, jelikož všechny děti ze studie pochází z Prahy a oproti běžné populaci bylo ve vzorku jejich rodičů 3x častěji zastoupeno vysokoškolské vzdělání. Preiss a kolegové provedli v roce 2001 rozšíření této studie na vzorek 550 dětí (Preiss, Motejlková, Janů, & Kolárová). Pro adolescenty a dospělé jsou normy v manuálu pouze orientační, jelikož jsou převzaty ze zahraničních studií. Zde je velká paleta různě věkově odstupňovaných norem až do 87 let, pro muže a ženy zvláště i dohromady, pro zdravou populaci i specifické populace pacientů. Za nejkvalitnější autor považuje metaanalýzu osmi studií z let 1980 – 2003 provedenou na 1910 zdravých osobách ve věku 20-79 let (Mitrushina, Boone, Razani, & D'Elia, 2005) publikovanou v manuálu z roku 2013. Autor nepopisuje žádný postup jak vybrat nejkvalitnější orientační normu; je zde tedy ponechán prostor úsudku administrátora testu. Ačkoliv normy pro dospělé jsou pouze orientační, M. Preiss píše, že výsledky české populace v PTU jsou téměř shodné s americkými i švýcarskými normami, což ukazuje na studii žáků středních škol, a tedy orientační normy lze brát poměrně vážně. Oproti manuálu byla v roce 2014 vydaná česká studie reportující normy pro zdravou populaci mezi 20 a 85 lety (Bezdicek et al.). Autoři (mimo jiné i M. Preiss, autor PTU) studii prováděli na 306 respondentech (182 žen, 124 mužů) a zahrnuli do analýzy všech 8 aspektů PTU i vliv věku, pohlaví a délky studia.

Validita

2.10	Celková adekvátnost: (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.10.1 – 2.10.2.4. Neprůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating. Obvykle bude roven buď konstruktové validitě nebo validitě vztahující se ke kritériu, podle toho, která z nich je vyšší.)	3
2.10.1	Konstruktová validita – celková adekvátnost (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.10.1.2 – 2.10.1.6. Neprůměrujte pouze čísla, abyste tento celkový rating získali.)	3
2.10.1.1	Použité plány: (zatrhněte tolik, kolik je jich použitelných) <ul style="list-style-type: none"> ☐ Žádná informace nepodána ☒ Korelace s dalšími nástroji a výkonovými kritérii ☐ Vnitroškálový (korelace položky se zbytkem) ☒ Rozdíly mezi skupinami ☐ Matice mnoha rysů a mnoha metod (MTMM) ☒ Explorační faktorová analýza ☐ Konfirmační faktorová analýza ☐ Experimentální plány ☐ Jiné: 	
2.10.1.2	Velikosti výběrů: <ul style="list-style-type: none"> 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Jedna neadekvátní studie (např. velikost výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. velikost výběru 100-200). 4 Více než jedna adekvátní nebo velká studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií. 	5
2.10.1.3	Procedura výběru souboru: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Žádná informace neposkytnuta ☐ Reprezentativní vůči populaci [sumarizujte kritéria] ☐ Nahodilá ☒ Náhodná 	
2.10.1.4	Medián a rozsah korelací mezi testem a dalšími podobnými testy: <ul style="list-style-type: none"> 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Neadekvátní ($r < 0.55$). 3 Adekvátní ($0.55 < r < 0.65$). 4 Dobrý ($0.65 < r < 0.75$). 5 Vynikající ($r > 0.75$) 	1

2.10.1.5	Kvalita nástrojů jako kritérií nebo markerů: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Poskytnuta neadekvátní informace. 3 Adekvátní kvalita. 4 Dobrá kvalita. 5 Vynikající kvalita s širokým rozsahem relevantních markerů pro konvergentní a divergentní validizaci.	3
2.10.1.6	Analýzy diferenciálního fungování položek (DIF): [N/A] Nepoužitelné 0-5 hodnocení kvality DIF analýzy	[N/A]
2.10.2	Validita vztahující se ke kritériu – celková adekvátnost (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.11.1 – 2.10.2.4. Neprůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating.)	0
2.10.2.1	Popis použitých kritérií a charakteristik populací: (zatrhněte tolik, kolik je použitelných) <ul style="list-style-type: none"> ☐ Souběžná ☐ Prediktivní ☐ Postdiktivní 	
2.10.2.2	Velikosti výběrů: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Jedna neadekvátní studie (např. velikost výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. velikost výběru 100-200). 4 Jedna velká nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.	0
2.10.2.3	Procedura výběru souboru: <ul style="list-style-type: none"> ☒ Žádná informace neposkytnuta ☐ Účelná nebo reprezentativní ☐ Nahodilá ☐ Náhodná 	
2.10.2.4	Medián a rozsah korelací mezi testem a kritérii: 0 Žádná informace neposkytnuta. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.2$). 3 Adekvátní (např. $0.2 < r < 0.35$). 4 Dobrý (např. $0.35 < r < 0.50$). 5 Vynikající (např. $r > 0.50$)	0

2.10.3 Komentáře recenzenta týkající se validity:

Popisu validity, resp. jejích důkazů není v manuálu věnováno mnoho pozornosti. Pokud jde o konstruktovou validitu, důkazy se omezují na korelaci výkonu v PTU s věkem a s IQ. Na vzorku psychiatrických pacientů (N=47) byla zjištěna korelace -0,37 mezi věkem a celkovým výkonem v testu (na 5% hladině významnosti). Čím vyšší byl věk participantů, tím horší byl výkon v testu. U dětí (N=182) s rostoucím věkem v pásmu 9-14 let naopak paměťový výkon vzrůstal ($r=0,34$), mezi 12.-14. rokem však již jen minimálně. Počet opakování s věkem klesal ($r=-0,16$), ale počet konfabulací nikoliv ($r=0,02$). Tyto výsledky odpovídají teoretickým informacím o paměti, jelikož výsledky v paměťových testech by se v dětství měly zlepšovat, v dospělosti být poměrně ustálené a ve stáří se opět zhoršovat. Korelace s inteligencí jsou v dětském souboru nízké, pro celkové IQ 0,21, pro verbální i názorové 0,18. Tuto skutečnost lze chápat jako důkaz o divergentní validitě. Jinak řečeno, na základě hodnot korelací lze říci, že PTU měří něco jiného než inteligenci.

Popis konvergentní validity chybí úplně, stejně tak popis prediktivní validity a dalších aspektů validity. Zároveň je nutno dodat, že zahraniční literatura tuto část zpracovává obsáhleji a poskytuje tak potřebné důkazy o validitě, které v manuálu českého vydání chybí. Např. Ryan, Rosenberg a Mittenberg (1984) podávají informace o faktorové validitě. Neurologickým pacientům (N=108) dali k vyplnění PTU, 3 WAIS verbální a 3 výkonové subtesty, WMS subtesty mentální kontroly, počítání (Digit Span), párového asociačního učení, logické paměti a vizuální reprodukce a všechny odpovědi podrobili faktorové analýze. Ta odhalila přítomnost čtyř faktorů vysvětlujících dohromady 75,4% rozptylu. PTU, párové asociace a logická paměť zformovaly první faktor a významně se tím odlišily od testů měřících verbální a neverbální inteligenci a pozornost. Konvergentní a divergentní validitu zkoumali de Sousa Magalhães, Fernandes Malloy-Diniz a Cavalheiro Hamdan (2012) pomocí série korelací mezi PTU a různými dalšími testy na 34 zdravých participantech. Konvergentní validita ($r=0,37-0,44$) byla nalezena mezi testy PTU a Benton Visual Retention Test (BVRT), zatímco na divergentní validitu ukazuje nesignifikantní korelace mezi PTU a Trail Making Test (TMT). Další důkazy o konvergentní

validitě přináší Jafari, Steffen Moritz, Zandi, Aliakbari Kamrani a Malyeri (2010) porovnáním PTU s WMS ($r=0,35$) na vzorku 250 zdravých respondentů a 100 respondentů s Alzheimerovou demencí.

Reliabilita

2.11	Celková adekvátnost: (Tento celkový rating se získá na základě posouzení hodnot ratingů daných v položkách 2.11.1-2.10.2.4. Neprůměrujte pouze čísla, abyste získali celkový rating.)	4
2.11.1.	Poskytnutá data týkající se reliability: <i>(vyberte jednu možnost)</i> ☐ Uveden pouze jeden koeficient reliability ☐ Uveden pouze jeden odhad standardní chyby měření ☒ Koeficienty reliability pro několik různých skupin ☐ Standardní chyba měření uvedená pro několik různých skupin	
2.11.1	Vnitřní konzistence:	
2.11.1.1	Velikost výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií. [N/A] Nepoužitelné.	4
2.11.1.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.7$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.7$ až 0.79) 4 Dobrý (např. $r = 0.8$ až 0.89) 5 Vynikající (např. $r > 0.9$) [N/A] Nepoužitelné.	4
2.11.2	Testová-retestová stabilita:	
2.11.2.1	Rozsah výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií.	4
2.11.2.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.6$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.6$ až 0.69) 4 Dobrý (např. $r = 0.7$ až 0.79) 5 Vynikající (např. $r > 0.8$)	3
2.11.3	Reliabilita jako ekvivalence:	
2.11.3.1	Rozsah výběru: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Jedna neadekvátní studie (např. rozsah výběru menší než 100). 3 Jedna adekvátní studie (např. rozsah výběru 100-200). 4 Jedna rozsáhlá nebo více než jedna adekvátně rozsáhlá studie. 5 Dobrá série adekvátních až rozsáhlých studií. [N/A] Nepoužitelné.	0
2.11.3.2	Medián koeficientů: 0 Neposkytnuta žádná informace. 1 Neadekvátní (např. $r < 0.6$) 3 Adekvátní (např. $r = 0.6$ až 0.69) 4 Dobrý (např. $r = 0.7$ až 0.79) 5 Vynikající (např. $r > 0.8$) [N/A] Nepoužitelné	0

2.11.4 Komentáře recenzentů k reliabilitě:

- Komentujte intervaly spolehlivosti pro koeficienty reliability
- Uveďte Spearmanovy-Brownovy ekvivalenty

Co se týče reliability, obsahuje manuál údaje o jejích důkazech pouze ze zahraničních zdrojů. Test-retest reliabilita (po jednom roce) byla 0,55 (Spreen, & Strauss, 1991) a split-half reliabilita kolísala mezi 0,77 a 0,86 (Kramer, 1988 in Lezak, 1995). U těchto studií nejsou žádné informace o jejich

probandech. Z dalších zahraničních prací bych zmínila reliabilitu paralelních forem testu měřenou na 85 klinických pacientech (prům. věk=45,86 let), která se pohybuje mezi 0,60 a 0,77 (Ryan, Geisser, Randall, & Georgemiller, 1986) a opět měření test-retest reliability po 3 měsících na vzorku 225 dětí (6-12 let) s výsledkem 0,70 či 0,59 po započtení vlivu věku dítěte (van den Burg, & Kingma, 1999).

.....
Část 9:

Závěrečné hodnocení:
.....

3.0 Hodnotící zpráva testu:

Tato část by měla obsahovat stručné, jasně obhájené posouzení nástroje/produktu. Mělo by popisovat jeho pro a proti a poskytnout určitá obecná doporučení týkající se toho, jak a kdy by se měl používat – spolu s varováními (kde jsou potřebná) týkajícími se případů, kde by se používat neměl.

Paměťový test učení představuje jednu z nejpoužívanějších metod určenou k měření různých aspektů paměti využitelnou v řadě oblastí aplikované psychologie. Tato skutečnost spolu s jednoduchostí a rychlostí administrace PTU patří mezi klady metody.

České vydání nicméně trpí některými nedostatky. Předně jsou české normy v manuálu dostupné pouze pro děti ve věku 9-14 let a pro zbylou populaci jsou normy orientační, převzaté ze zahraničí. Tyto normy se liší v mnoha parametrech (věk, pohlaví, množství zahrnutých aspektů testu apod.) a je tedy poměrně obtížné posoudit jejich kvalitu a vybrat normu pro interpretaci výsledků konkrétního probanda. Autor pro tento výběr nezmiňuje žádný postup. Fakt, že již 4 roky existují normy pro českou populaci ve věku 20-85 let zatím v manuálu není reflektován, jelikož od vydání v roce 1999 nedošlo k jeho oficiálnímu přepracování.

Další nevýhodou je neuspokojivý popis důkazů o validitě a reliabilitě, které sice lze najít v zahraniční literatuře, nicméně tyto zdroje nemusí být pro běžného uživatele testu dobře dostupné

3.1 Závěry:

I přes některé nedostatky bych test určitě doporučila k použití. Důkazy o validitě a reliabilitě jsou velmi podstatné, nicméně s vynaložením určitého úsilí jsou dohledatelné a mohou tedy být dostupné i externě. Ačkoliv autor nezmiňuje postup výběru norem pro dospělou populaci, samotnou interpretaci výsledků popisuje kvalitně a nové české normy k dispozici jsou, takže testování české populace dle norem nic zásadního nebrání. Bylo by vhodné vypracovat nový manuál zahrnující již výsledky práce Bezdíčka a jeho kolegů, do té doby se díky množství kvalitních zahraničních studií dá s testem pracovat za použití externích norem. Uživatel si dokonce ani nemusí kupovat poměrně drahý manuál, neboť je na trhu volně prodejná kniha (Preiss, Bartoš, & Čermáková, 2013) s celým manuálem a záznamovým archem PTU (dostupná již od 85 Kč) a s dalšími testy jako bonus k tomu. Pro použití v praxi je však každopádně nezbytné, aby si český psycholog samostatně vyhledal adekvátní normy vždy pro dané použití.

<p>4.0 Doporučení (vyberte jedno)</p> <p>Všechny následující charakteristiky uvedené níže by měly mít ratingy [n/a], [2], [4], [5], pokud by měl být nástroj „doporučen“ pro obecné použití (hodnocení 5 nebo 6):</p> <p>[2.9] Normy a referenční skupiny [2.10.1] Konstruktová validita [2.10.2] Kriteriaální validita [2.11] Reliabilita - celková [2.12] Počítačově generované zprávy</p> <p>Pokud má kterýkoli z výše uvedených ratingů hodnotu [] nebo [1], nástroj by měl být klasifikován pod doporučením 1, 2, 3 nebo 4, nebo klasifikován pod doporučením 7 "jiné" s adekvátním vysvětlením.</p>	<p>☐ 1 Pouze výzkumný nástroj. Ne pro užití v praxi.</p> <p>☐ 2 Vhodný pouze pro užití expertním uživatelem za pečlivě kontrolovaných podmínek nebo ve velmi omezených aplikačních oblastech</p> <p>☐ 3 Vhodný pro použití pod supervizí v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem, libovolnými uživateli s obecnými kompetencemi pro používání a administraci testů</p> <p>☐ 4 Vyžaduje další vývoj. Vhodný pouze pro použití ve výzkumu.</p> <p>☒ 5 Vhodný pro používání v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem, uživateli testů, kteří splňují speciální kvalifikační požadavky distributora</p> <p>☐ 6 Vhodný pro sebevyšetření bez supervise v aplikační(ch) oblasti(ech) definovaných distributorem</p> <p>☐ 7 Jiné:</p>
---	---

5 Odkazy k poznámkám a bibliografie

- Bezdicek, O., Stepankova, H., Moták, L., Axelrod, B. N., Woodard, J. L., Preiss, M., ... & Poreh, A. (2014). Czech version of Rey Auditory Verbal Learning test: normative data. *Aging, Neuropsychology, and Cognition*, 21(6), 693-721. doi:10.1080/13825585.2013.865699
- Crossen, J. R., & Wiens, A. N. (1994). Comparison of the Auditory-Verbal Learning Test (AVLT) and California Verbal Learning Test (CVLT) in a sample of normal subjects. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 16, 190-194. doi:10.1080/01688639408402630
- de Sousa Magalhães, S., Fernandes Malloy-Diniz, L., & Cavalheiro Hamdan, A. (2012). Validity Convergent and Reliability Test-retest of the Rey Auditory Verbal Learning Test. *Clinical Neuropsychiatry*, 9(3), 129-137. Retrieved from: <http://www.clinicalneuropsychiatry.org/pdf/03%20magalhaes.pdf>
- Delis, D. C., Kramer, J. H., Kaplan, E., & Thompkins, B. A. O. (1987). *CVLT: California verbal learning test-adult version: manual*. San Antonio: Psychological Corporation.
- Edwards, H. F. (1988). A comparison of the Rey Auditory-Verbal Learning Test with the California Verbal Learning Test. *Amedd Clinical Psychology Short Course*, 90, 90-99. Retrieved from: <http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a227854.pdf#page=100>
- Jafari, Z., Steffen Moritz, P., Zandi, T., Aliakbari Kamrani, A., & Malyeri, S. (2010). Psychometric properties of Persian version of the Rey Auditory-Verbal Learning Test (RAVLT) among the elderly. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 16(1), 56-64.
- Lemay, S., Bédard, M. A., Rouleau, I., & Tremblay, P. L. (2004). Practice effect and test-retest reliability of attentional and executive tests in middle-aged to elderly subjects. *The Clinical Neuropsychologist*, 18, 284-302. doi:10.1080/13854040490501718
- Lezak, M. (1995). *Neuropsychological Assessment*. New York: Oxford University Press.
- Malloy-Diniz, L. F., Lasmar, V. A. P., Gazinelli, L. D. S. R., Fuentes, D., & Salgado, J. V. (2007). The Rey auditory-verbal learning test: applicability for the Brazilian elderly population. *Revista Brasileira de Psiquiatria*, 29, 324-329. doi:10.1590/S1516-44462006005000053
- Mitrushina, M., Boone, K.B., Razani, J., & D'Elia, L.F. (2005). *Handbook of Normative Data for Neuropsychological Assessment*. New York: Oxford University Press.

- Preiss, M. (1994). Paměťový test učení pro klinickou praxi. *Československá psychologie*, 38, 257-265.
- Preiss, M. (1998). *Paměťový test učení: metodický manuál IPPP ČR*. Brno: Psychodiagnostika.
- Preiss, M. (1999). *Paměťový test učení: manuál pro dospělé a děti*. Brno: Psychodiagnostika.
- Preiss, M., Bartoš, A. & Čermáková, R. (2013). *Neuropsychologická baterie Psychiatrického centra Praha*, 3. vydání. Praha: Psychiatrické centrum.
- Preiss, M., Motejlková, J., Janů, I., & Kolárová, E. (2001). Paměťový test učení: současné normy pro děti ve věku 9-14 let. Retrieved from: <http://docplayer.cz/13455808-Pametovy-test-uceni-soucasne-normy-pro-deti-ve-veku-9-14-let.html>
- Ryan, J. J., Geisser, M. E., Randall, D. M., & Georgemiller, R. J. (1986). Alternate form reliability and equivalency of the Rey Auditory Verbal Learning Test. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 8(5), 611-616. doi:10.1080/01688638608405179
- Ryan, J., Rosenberg, J.S., & Mittenberg, W. (1984). Factor analysis of the Rey Auditory-Verbal Learning Test. *International Journal of Clinical Neuropsychology*, 6(4), 239-241.
- Spren, O., & Strauss, E. (1991). *A compedium of neuropsychological tests*. New York: Oxford University Press.
- van den Burg, W., & Kingma, A. (1999). Performance of 225 Dutch school children on Rey's Auditory Verbal Learning Test (AVLT): parallel test-retest reliabilities with an interval of 3 months and normative data. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 14(6), 545-559. doi:10.1016/S0887-6177(98)00042-0

Měřené konstrukty:

Bezprostřední a krátkodobá verbální paměť, proces učení.